

با ابلاغ مصوبه جدید توسط رئیس جمهوری

تکلیف کنکور مشخص شد

تکلیف کنکور امسال، سال‌های ۱۴۰۵ و ۱۴۰۶ و نحوه تأثیر سوابق تحصیلی در آزمون سراسری ورود به دانشگاه‌ها، پس از حرف و حدیث‌های بسیار، بالاخره و با ابلاغ مصوبه‌ای جدید از سوی رئیس جمهوری و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی، مشخص شد. در مصوبه «الحاق یک تبصره به ماده واحده اصلاح و تکمیل مصوبه سیاست‌ها و ضوابط ساماندهی سنجش و پذیرش متقاضیان ورود به آموزش عالی (پس از پایان متوسطه)» که در جلسه ۹۱۵ مورخ ۱۹ فروردین‌ماه ۱۴۰۴ شورای عالی انقلاب به تصویب رسیده، آمده است:

«ماده واحده- یک تبصره به ذیل بند (۲) ماده واحده اصلاح و تکمیل مصوبه سیاست‌ها و ضوابط ساماندهی سنجش و پذیرش متقاضیان ورود به آموزش عالی (پس از پایان متوسطه) (مصوب جلسه ۹۱۴ مورخ ۱۶ بهمن‌ماه ۱۴۰۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی به شرح ذیل؛ الحاق و اضافه می‌شود:

تبصره - الف- در آزمون سراسری سال ۱۴۰۴؛ برای همه متقاضیان ورود به آموزش عالی، سابقه تحصیلی پایه یازدهم با تأثیر مثبت و پایه دوازدهم با تأثیر قطعی براساس نتایج آزمون‌های نهایی دروس مصوب جلسه ۱۰۵۳ مورخ ۱۰۵۳ مورخ چهارم اسفندماه ۱۴۰۳ شورای عالی آموزش‌وپرورش و جلسه ۴۰ مورخ ۲۷ اسفندماه ۱۴۰۳ شورای سنجش و پذیرش دانشجو، مبنای تشکیل سابقه تحصیلی برای همه متقاضیان ورود به آموزش عالی می‌باشد و سهم نمره کل سابقه تحصیلی برای همه متقاضیان ورود به آموزش عالی در رشته‌های پرمتقاضی، ۶۰ درصد است.

در آزمون سراسری ۱۴۰۶ و بعد از آن؛ دروس عمومی و تخصصی پایه‌های یازدهم و دوازدهم براساس نتایج آزمون‌های نهایی دروس پایه یازدهم مصوب جلسه ۱۰۳۱ مورخ ۱۳ شهریورماه ۱۴۰۲ شورای عالی آموزش‌وپرورش و جلسه ۳۸ مورخ ۲۱ مردادماه ۱۴۰۳ شورای سنجش و پذیرش دانشجو و دروس پایه دوازدهم مصوب جلسه ۱۰۵۳ مورخ چهارم اسفندماه ۱۴۰۳ شورای عالی آموزش‌وپرورش و جلسه ۴۰ مورخ ۲۷ اسفندماه ۱۴۰۳ شورای سنجش و پذیرش دانشجو، مبنای تشکیل سابقه تحصیلی برای همه متقاضیان ورود به آموزش عالی است و سهم نمره کل سابقه تحصیلی برای همه متقاضیان ورود به آموزش عالی در رشته‌های پرمتقاضی با تأثیر قطعی ۶۰ درصد است.»

پس از ابلاغ این مصوبه، محسن زارعی، رئیس مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش‌وپرورش در این باره گفت که با ابلاغ مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی توسط رئیس جمهور، برای سال ۱۴۰۴ برای شش درس پایه یازدهم، آزمون نهایی برگزار خواهد شد و این شش درس نتیجه مستقیمی روی کنکور خواهند داشت: «معنای تأثیر مثبت این است که برای سابقه تحصیلی دو نمره کل تولید خواهیم کرد و دوتار خواهیم داشت؛ یکی از این نمرات بدون احتساب نمرات پایه یازدهم و دیگری با احتساب نمرات پایه یازدهم است. هرکدام از این نمرات بالاتر بود، آن را به عنوان سابقه تحصیلی گزارش خواهیم کرد؛ یعنی اگر نمره پایه یازدهم دانش آموزی وضع سابقه او را بهبود بخشد، نمراتش محسوب خواهد شد.» او با بیان اینکه برای آزمون سال آینده تأثیر پایه یازدهمی‌ها قطعی خواهد بود، گفت: «سال آینده در هر صورت برای همه دانش آموزان نمرات امتحانات نهایی پایه یازدهم لحاظ خواهد شد، اما همین شش درس در آزمون تأثیر خواهند داشت. از سال آینده و کنکور ۱۴۰۵، سابقه ۶۰ درصد برای جمع نمرات پایه‌های یازدهم و دوازدهم خواهد بود.»

زارعی درباره کنکور ۱۴۰۶ هم گفت: «آخرین موضوعی که در این مصوبه ابلاغ شده است این است که برای سال ۱۴۰۶، همه دروس پایه یازدهم‌ها در سابقه تحصیلی دخیل خواهند بود.» او با بیان اینکه درباره سابقه تحصیلی دانش آموزان در سال‌های گذشته، دانش آموزان باید سوابق خود را تولید می کردند، ادامه داد: «بسیاری از دانش آموزان سابقه تحصیلی برای سال دوازدهم دارند. برای امسال به دلیل اینکه پایه یازدهم تأثیر مثبت دارد، مختار هستند که آزمون ترمیم برای نمره پایه یازدهم داشته باشند یا خیر؛ اما امکان ایجاد سابقه تحصیلی برای هر دو سال دوازدهم و یازدهم فراهم است و دانش آموزان می‌توانند براساس اطلاع‌رسانی‌هایی که در آینده صورت خواهد گرفت و سامانه‌ای که از فردا فعال

جامعه

COMMUNITY

۱۲

نابودی تالاب تا سال ۱۴۴۰

کارشناسان و کنشگران محیط زیست از آخرین وضعیت تالاب انزلی می‌گویند

عکس: ایرنا

سارا سبزی

خبرنگار گروه جامعه

تالاب انزلی در کنار کوه پسماندهای دفن تلنبار شده، حالا به مسئله اول محیط‌زیست گیلان تبدیل شده و جان نیمه آن هرروز بیش ازپیش روبه زوال می‌رود. این را آمارهایی مستند ثابت می‌کنند؛ آمارهایی که نشان می‌دهند پساب جمعیت یک میلیون گیلانی به تالاب انزلی ریخته می‌شود و به این رقم باید سبوم کشاورزی را هم اضافه کرد. ورود ۱۵ هزار مترمکعب از فاضلاب شهرک صنعتی و پساب رشت، انزلی، صومعه‌سرا، خاما، ماسال، فومن و ۷۰۰ روستا و تبدیل شدن آن به محلی برای دفن رسوبات تنها بخشی از وضعیت سیاه این روزهای تالاب انزلی است که یکی از مهم‌ترین اکوسیستم‌های تالابی خاورمیانه اما روبه مرگ است.

بخشی از دلیل انباشت رسوبات، بدلیل اتفاقاتی در بالادست است؛ تحلیل عرصه‌های جنگلی و مرتعی و برداشت بی‌رویه شن و ماسه از بستر رودخانه‌ها ترخ فرسایش را تشدید کرده و باعث افزایش حجم رسوبات شده است و حالا در پیک‌های سیلابی این رسوبات به سمت تالاب منتقل می‌شوند. به غیر از این، آمارهای دیگری هم از وضعیت تالاب در دسترس است؛ مثل ورود پساب ۲۳۰ هزار هکتار شالیزار به آن. این تالاب با ۲۰ هزار هکتار وسعت، معادل یکمیلیارد مترمکعب رسوبات دارد؛ در حالی‌که سازمان بنادر، سالیانه حداکثر ۳۰ میلیون مترمکعب بیشتتر نمی‌تواند لایروبی کند. در کنار رسوبات و فاضلاب، برداشت گسترده چوب و از بین رفتن گونه‌های حیوانی و جانوری آن را هم باید اضافه کرد. میانگین اجرای طرح‌های آب و فاضلاب در ایران ۶۶ درصد است اما در گیلان که سطح بالایی از آب‌های زیرزمینی در معرض آلوده شدن را در اختیار دارد، این رقم حدود ۲۶ درصد است. مدتی پیش هادی حق شناس، استاندار گیلان درباره وضعیت این تالاب هشدار داد و اعلام کرد که برای احداث تصفیه‌خانه در شهرستان‌های رشت، صومعه‌سرا و انزلی رقمی نزدیک به ۳۰۰ میلیون دلار یعنی ۲۰ هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز است.

حالا این تصویری روشن‌تر از روزهایی است که بر این تالاب می‌گذرد و بهانه‌ای شد برای برگزاری شب انزلی در فرهنگسرای ارسباران تهران. مجله بخارا و ماهنامه صنوبر در ادامه شب‌های فرهنگی خود مراسمی به نام این تالاب اختصاص دادند و کنشگران و پژوهشگرانی مانند آلن پطروسیان، علیرضا براز جانی، سعید نادری، پونه نیکوی، محمدکهنسال، علی دهباشی و مانیا شفاهی درباره آخرین وضعیت تالاب گفتند.

سخنران اول این نشست آلن پطروسیان، بنیان‌گذار نهضت پرنده‌نگری تالاب انزلی بود که مدتی پیش کارزار «توقف مجوز شکار پرنندگان مهاجر در تالاب انزلی» را به راه انداخته بود؛ موضوعی که در این نشست هم به آن پرداخت و از نتیجه صدور مجوز شکار ببر کاهش تعداد پرنندگان مهاجر این تالاب گفت و توضیح داد، تالاب انزلی که هر ساله در فصل پاییز و زمستان میزبان پرنندگان زمستان‌گذرانی است، چطور تحت تأثیر این شرایط قرار گرفته است: «یکی از پرجمعبت‌ترین پرنندگان مهاجر این تالاب، خوتکای اوراسیایی و ابروسفید است. تعداد این پرنده در پهنه اصلی تالاب انزلی که بخش کوچکی از حوضه آبریز آن است، دو هزار فرد بود اما با مجوز شکاری که امسال بعد از پنج سال و بدون بازنگری در قوانین و تامین نیروی انسانی کافی برای محیط‌زیست و تجهیزات لجستیک صادر شد، به راحتی جان تمام این پرنندگان از دست رفت. نمونه دیگری از این پرنندگان زمستان‌گذران این تالاب، پلیکان پا خاکستری است که از ۱۸۰ تا دو متر و ۲۹ سانتی‌متر قد دارد؛ پرنده پُرپهتی که نزدیک به انقراض جهانی است و گاهی بین پرنندگان مجاز، حتی به صورت مستقیم و غیرمستقیم کشته می‌شود.»

او از یک پرنده مهاجر دیگر هم گفت که نام‌اش سلیم طوقی

کوچک است و در فصل بهار سه هزار کیلومتر از آسیای مرکزی و شرقی به تالاب انزلی و سواحل دریای کاسپین مهاجرت و درون ماسه، تخم‌گذاری می‌کند و بعد از شش ماه همراه با جوجه‌اش به سمت آفریقا مهاجرت معکوس می‌کند. این پرنده مانند پرستوی دریایی تیره است که از آفریقا به این تالاب مهاجرت می‌کند، اما آنها هم در معرض خطر قرار دارند. پطروسیان از عامل کشنده دیگر این تالاب، یعنی سنبل آبی گفت و توضیح داد: «حداقل یک‌سوم تالاب انزلی با این ابهت را گیاه غیر بومی سنبل آبی مورد حمله قرار داده و اولین آسیبی است که این روزها از آن صحبت می‌شود. ما آمديم که ظرفیت‌های بی‌مانند تالاب رویایی انزلی را به رخ سایر ایرانیان و جهانیان بکشیم؛ چون عضوی از گنجینه طبیعی و فرهنگی ایران است.»

در ادامه این مراسم محمد نادری، عضو هیئت‌علمی گروه محیط‌زیست دانشکده منابع طبیعی دانشگاه گیلان هم از آسیب‌های وارد شده به این تالاب گفت؛ تالابی که از نظر تنوع زیستی بسیار متنکثر است و شامل رده‌های مختلف گیاهی و جانوری است. او معتقد است، در جریان اقداماتی که برای بهبود شرایط تالاب انزلی صورت گرفته، دوباره کاری‌های زیادی انجام شده و نقص‌های زیادی وجود دارد که یکی از آنها نداشتن شناخت دقیق از گونه‌هاست: «حدود ۷۵ تا ۱۰۰ سال مطالعه آکادمیک درباره تالاب انزلی وجود دارد با این حال در مطالعه‌ای که درباره پستانداران تالاب داشتیم، بعضی از گونه‌ها مثل یک نوع خفاش برای اولین بار ثبت شد؛ نمونه‌ای که بسیاری از محققان می‌گفتند سال‌هاست از منطقه کاسپین عبور کرده است. تالاب در منطقه کاسپین در تاریخ تکاملی تاکسون‌ها بسیار نقش دارد و برای دنیا هم بسیار ارزشمند است. در جریان مطالعات ما هم یک گونه گربه‌وحشی برای اولین بار از منطقه کاسپین گزارش شد. همه این موارد نشان می‌دهد که هنوز نتوانستیم تالابی که در میان چهار شهر بزرگ قرار دارد و ۱۰۰ سال داده برای آن وجود دارد، به خوبی بشناسیم»

به گفته او بدون شناخت دقیق از تالاب نمی‌توان برنامه‌های احیای آن را پیش برد: «مجموعه تالاب انزلی بسیار متنوع و شامل بیش از ۲۰۰ گونه پرنده بسیار تأثیرگذار است و یکی از ۱۰۵ هات اسپات مهاجرت پرنندگان در خاورمیانه شناخته می‌شود. این مجموعه پیچیده و شگرف، نه تنها از نظر تکاملی، بلکه برای ثبات اکولوژیک منطقه بسیار مهم است و از نظر فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی هم بسیار مهم است.»

نادری توضیح داد که این مجموعه به دلایل مختلفی وضعیت نامساعدی دارد؛ از مدیریت نشدن حوضه آبریز بالادست، تخریب مداوم و ورود رسوبات و فاضلاب‌ها تا سنبل آبی: «ما تعداد زیادی گونه بیگانه در تاکسون‌های مختلف داریم، نمونه آن سنبل آبی است که سال ۹۴ طی پروژه‌ای که مربوط به بررسی پستانداران تالاب بود، مشاهده و به سازمان محیط‌زیست اعلام شد. تا حدود سال ۹۷ تا حدی از میزان این گونه در تالاب کاهش پیدا کرد اما به دلایلی که هنوز مشخص نیست، از سال ۹۸ این طرح رخا شد و پیگیری‌ها نتیجه‌ناک. این گونه بسیار عجیب است و جزو ۱۰ گونه بدترین گونه‌های گیاهی مهاجم جهان محسوب می‌شود و رشد بسیار سریعی دارد که اگر شرایط برای رشد آن مهیا باشد، در هر هکتار تا ۵۰۰ تن هم می‌تواند رشد کند. در حال حاضر همه تالاب آلوده به این گونه است و برآورد شده است که در هر هکتار از آن ۱۵۰ تن سنبل آبی وجود دارد.»

▼ امید برای تعویق مرگ تالاب

علیرضا میرزاجانی، عضو پژوهشکده آبی‌-پروری آب‌های داخلی (انزلی) هم همان‌دگر این مراسم بود و از آخرین وضعیت آبریزان باقی‌مانده در این تالاب گفت. او تأکید کرد که تالاب انزلی هم مثل سایر اکوسیستم‌های تالابی دنیا در معرض نابودی است و می‌توان گفت بسیاری از ابعاد آبی خود را از دست داده و مسیر تباهی خود را بسیار سریع‌تر از آنچه باید، طی کرده است: «تالاب

محیط زیست

۲۵۰ سال پیش در بهترین وضعیت خود قرار داشت ولی پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۱۴۴۰ نابود و به یک تالاب فصلی تبدیل شود و به این ترتیب دیگر ویژگی‌های این تالاب را در شمال کشور نخواهیم داشت. تالاب به اکوسیستم دریای خزر متصل است و می‌تواند از همه جهات روی آن تأثیرگذار باشد. در دهه ۳۰ شمسی بیشترین ذخایر ماهی از این تالاب صید می‌شد که حدود ۱۱ هزار تن و براساس آمار رسمی حدود هفت یا هشت هزار تن برآورد می‌شد. این میزان صید بیشتر مربوط به ماهیان دریای خزر بود که ارزش غذایی بالایی دارند. امروز با قطع ارتباط تالاب با دریای انزلی نشتنها گستره آن کاهش پیدا کرده، بلکه ماهیان آن هم در معرض خطر قرار گرفته است. گونه‌هایی که از نظر ژنتیکی و اقتصادی بسیار ارزشمندند.»

میرزاجانی اضافه کرد که امروز صید ماهی در تالاب انزلی به ماهیان هرز محدود شده است؛ ماهیانی مانند کاراس که غیراقتصادی محسوب می‌شوند. به گفته او، ماهیانی مثل کپور و اردک‌ماهی سهم بسیار ناچیزی به نسبت گذشته دارند و میزان صید از تالاب در حال حاضر به حدود ۹۴ تا ۹۵ تن رسیده است. «در گذشته حدود هزار صیاد در تالاب داشتیم و امروز به کمتر از ۸۰ نفر رسیده است و میزان صید آنقدر کم است که نمی‌توان دیگر آن را به‌عنوان یک شغل در نظر گرفت. این واقعیت است، سیاه‌نمایی نیست.» این آخرین وضعیت صیادی در تالاب است که میرزاجانی از آن می‌گوید. او اضافه کرد، تحقیقات ۳۰ تا ۴۰ ساله‌ای درباره آبریزان این تالاب وجود دارد و نشان می‌دهد که چه تغییراتی در همه گروه‌های اکولوژی تالاب رخ داد: «در سال‌ها پیش ما گونه شنگ را در همه جای تالاب داشتیم اما امروز تعداد آن کاهش پیدا کرده است؛ چون اکوسیستم تالاب در حال نابودی است و تبدیل به یک‌سری آبراهه و باریکه‌های آبی شده و ارزش تالابی خود را از لحاظ گستره از دست داده است. تنها ۵۰ درصد گونه‌هایی که در دهه ۷۰ شمسی در تالاب موجود بود، باقی مانده‌اند. برخی از گونه‌های پلانکتونی هم تغییر گونه‌ای داده‌اند که قبلاً گونه‌ای خوش‌خوراک برای ماهی‌ها محسوب می‌شدند اما امروز بیابگر شرایط نامطلوب آب تالاب‌اند. نه تنها پلانکتون‌ها بلکه جانوران بی‌مهره هم چنین شاخص‌هایی را به ما نشان می‌دهند. در گذشته این منابع، ارزش‌های غذایی بسیاری برای طبقات بالای اکولوژی تالاب مانند ماهی‌ها داشتند اما امروز به نمایه‌ای از آلودگی تالاب تبدیل شده‌اند. درشت بی‌مهرگان و بعضی از این گونه‌ها تحمل شرایط سخت محیط‌زیستی را دارند، اما آلودگی در بعضی از بخش‌های تالاب به حدی رسیده که مرگ گروهی این موجودات را به دنبال داشته است «اما در بازه زمانی اردیبهشت تا مردادماه شاهد چنین فجایی هستیم. این اتفاق نه تنها در گروه درشت بی‌مهرگان پنهان از دید، بلکه در جمعیت ماهی‌ها نیز رخ می‌دهد و ماهی‌های ۱۰ تا ۱۲ کیلوگی در بعضی از بخش‌ها تلفات انبوه دارند.»

او تأکید کرد که کیفیت آب تالاب به حدی کاهش پیدا کرده که دیگر نمی‌توان پرورش ماهی یا راه‌سازی ماهی را برای احیای جمعیت ماهیان دریای خزر انجام داد و این روند به معنی فاجعه اقتصادی برای حاشیه‌نشینان دریای خزر است: «ورود گیاه سنبل آبی به تالاب، روی جمعیت سایر آبریزان تأثیر کاملاً منفی داشته و حالا زیر پوشش این گیاه هیچ نوع موجودی دیده نمی‌شود. در سال ۱۴۰۲ تراکم این گیاه ۱۵۰ تن در هکتار برآورده شده است. ما برنامه‌ای برای کنترل آن ارائه کردیم اما عملی نشد و رشد انفجاری آن اتفاق افتاد.»

او امیدوار بود برنامه‌ریزی دقیق برای تالاب باعث شود که مرگ و زوال آن کمی به تعویق بیفتد؛ چون مطالعات دقیق پژوهشگران از کاهش میزان ذخایر ماهی خبر می‌دهند: «اگر دریای خزر احیا شود، این مرگ می‌تواند تا سال ۱۴۸۰ به تعویق بیفتد. با برخی اقدامات و تامین تجهیزات لجستیک و ابزارآلات می‌توان بخش‌هایی از آن را نجات داد، به خصوص بخش غربی که هنوز اندکی زنده است و از حدود هفت هزار هکتاری که دو، سه سال پیش بود، الان به سه هزار هکتار رسیده است. در حوضه آبخیز یا در